

przedmiotu (w języku polskim i angielskim) Ekonomia /Economy		Kod ECTS
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot Wydział Nauk Społecznych, Instytut Socjologii UO		
Rok studiów, semestr, rok akademicki: Rok pierwszy, semestr drugi		
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących): 1. Osoba odpowiedzialna za przedmiot (Prowadząca wykład) dr Grzegorz Balawajder gbalawajder@uni.opole.pl 2. Osoba prowadząca ćwiczenia dr Grzegorz Balawajder		
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS: 2*
A. Formy zajęć i liczba godzin: • wykład 15h • ćwiczenia 15h		<ul style="list-style-type: none"> • udział w wykładach: 15h • udział w zajęciach ćw: 15h • przygotowanie do ćwiczeń: 18h • konsultacje z nauczycielem – 2h Suma 50h = 2 ECTS * 1 Punkt ECTS = 25 h pracy studenta
B. Sposób realizacji: • zajęcia w Sali dydaktycznej		
Status przedmiotu: • <i>Obowiązkowy (compulsory/ obligatory),</i>	Język wykładowy: • <i>Język, w jakim prowadzony będzie przedmiot : język polski</i>	
Metody dydaktyczne • Wykład/wykład problemowy • ćwiczenia audytoryjne: dyskusja / rozwiązywanie zadań • konsultacje (zarówno regularne, jak też zorganizowane w indywidualnych przypadkach)	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
	Sposób zaliczenia*: • <i>zaliczenie z oceną</i> <i>*Obecność na zajęciach nie stanowi potwierdzenia uzyskania żadnego efektu kształcenia.</i>	
	B. Formy zaliczenia: 1. Wykład: zaliczenie na podstawie kolokwium 2. Ćwiczenia: zaliczenie ustne/ kolokwium • <i>ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru</i>	
C. Podstawowe kryteria: . ocena końcowa - kolokwium: • ocena dostateczna: jeśli student uzyska powyżej 60% punktów • ocena dobra: jeśli student uzyska powyżej 75% punktów • ocena bardzo dobra: jeśli student uzyska powyżej 90% punktów		
Wymagania wstępne: Wiedza wyniesiona z realizowanego w szkole ponadgimnazjalnej przedmiotu „Podstawy przedsiębiorczości”.		
Cele przedmiotu: - ukazanie roli i znaczenia podstawowych kategorii ekonomicznych oraz specyfiki zjawisk ekonomicznych, - ukazanie funkcji różnych uczestników życia gospodarczego, - przybliżenie głównych wielkości makroekonomicznych ,		

- ukazanie wzajemnych powiązań (zależności i współzależności) pomiędzy różnymi uczestnikami życia gospodarczego,
- zaprezentowanie głównych problemów współczesnej ekonomii.

Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z podstawową wiedzą na temat współczesnej ekonomii. Przedmiot w szczególności przedstawia ekonomiczne aspekty życia społecznego oraz skutki regulacji i interwencji państwa w gospodarke. Ponadto student zapoznany zostanie z genezą, istotą, celem, funkcjami oraz instrumentami w zakresie polityki ekonomicznej państwa.

Student po kursie przedmiotu nabędzie umiejętności analizowania zjawisk ekonomicznych w otaczającej go rzeczywistości. Takie umiejętności pomogą mu w bieżącym rozumieniu zjawisk na rynku pracy, a także w obrębie innych rynków, takich jak np. rynek finansowy. Może to mieć znaczenie w planowaniu własnej ekonomicznej (finansowej) przyszłości.

Treści programowe:

Treści realizowanych podczas zajęć, przy czym uwzględnia się podział na poszczególne formy zajęć, na przykład:

A. Problematyka wykładu:

Ekonomia jako nauka

Przedmiot badań ekonomii. Dlaczego warto poznawać mechanizmy ekonomiczne. Ekonomia *versus* inne nauki. Ekonomia a polityka ekonomiczna. Ekonomia normatywna i pozytywna. Zasoby ekonomiczne i ich rodzaje. Podmioty ekonomiczne/gospodarcze. Problem gospodarowania. Czynniki wytwórcze i ich klasyfikacja.

Ekonomia a system gospodarczy

Pojęcie „własności” w ekonomii. Sektor publiczny a prywatny. Systemy ekonomiczne – ekonomia komparatystyczna (gospodarka tradycyjna/naturalna, rynkowa, kierowana, mieszana). *Case study* – reaganomika, tchatcheryzm, szwedzki model państwa dobrobytu, społeczna gospodarka rynkowa w Niemczech, „cud gospodarczy” w Japonii i Korei Płd., przyczyny sukcesów „młodych tygrysów azjatyckich”, tzw. „trzecia droga”, gospodarka ChRL.

Ekonomia reform gospodarczych i transformacji

Gospodarka światowa. Ekonomia transformacji w Polsce – przemiany gospodarcze: podstawy teoretyczne, kierunki (konceptje) i zasady reform gospodarczych. Pojęcie „rynki wschodzące”.

Rynek giełdowy

Giełda jako instytucja gospodarcza, pojęcie, historia powstania, rodzaje giełd.

Rynek kapitałowy

Rynek kapitałowy jako element rynku finansowego – istota i struktura. Giełda papierów wartościowych (na przykładzie m.in. WGPW lub giełd w innych krajach). Rodzaje papierów wartościowych. Segmenty rynku. Inwestorzy, gracze, spekulanci. Kryzys finansowy – pojęcie i rodzaje kryzysów w gospodarce, przykłady.

Cykl koniunkturalny

Zagadnienie cyklu koniunkturalnego – teorie cykli koniunkturalnych, pojęcie politycznego cyklu koniunkturalnego (ekonomia a polityka), rodzaje politycznych cykli koniunkturalnych.

System bankowy

System bankowy – banki centralne: na przykładzie NBP, FED, EBC; EBC a ESBC (referaty). Banki komercyjne i ich rola. Cele i zasady funkcjonowania instytucji bankowych (niezależność banków centralnych, wymiary niezależności, skutki i cele niezależności).

B. Problematyka ćw./lab./kon./sem.:

Ekonomia jako nauka

Przedmiot badań ekonomii. Dlaczego warto poznawać mechanizmy ekonomiczne. Ekonomia *versus* inne nauki. Ekonomia a polityka ekonomiczna. Ekonomia normatywna i pozytywna. Zasoby ekonomiczne i ich rodzaje. Podmioty ekonomiczne/gospodarcze. Problem gospodarowania. Czynniki wytwórcze i ich klasyfikacja.

Ekonomia a system gospodarczy

Pojęcie „własności” w ekonomii. Sektor publiczny a prywatny. Systemy ekonomiczne – ekonomia komparatystyczna (gospodarka tradycyjna/naturalna, rynkowa, kierowana, mieszana). *Case study* – reaganomika, tchatcheryzm, szwedzki model państwa dobrobytu, społeczna gospodarka rynkowa w Niemczech, „cud gospodarczy” w Japonii i Korei Płd., przyczyny sukcesów „młodych tygrysów azjatyckich”, tzw. „trzecia droga”, gospodarka ChRL.

Ekonomia reform gospodarczych i transformacji

Gospodarka światowa. Ekonomia transformacji w Polsce – przemiany gospodarcze: podstawy teoretyczne, kierunki (konceptje) i zasady reform gospodarczych. Pojęcie „rynki wschodzące”.

Rynek giełdowy

Giełda jako instytucja gospodarcza, pojęcie, historia powstania, rodzaje giełd.

Rynek kapitałowy

Rynek kapitałowy jako element rynku finansowego – istota i struktura. Giełda papierów wartościowych (na przykładzie m.in. WGPW lub giełd w innych krajach). Rodzaje papierów wartościowych. Segmenty rynku. Inwestorzy, gracze, spekulanci. Kryzys finansowy – pojęcie i rodzaje kryzysów w gospodarce, przykłady.

Cykl koniunkturalny

Zagadnienie cyklu koniunkturalnego – teorie cykli koniunkturalnych, pojęcie politycznego cyklu koniunkturalnego (ekonomia a polityka), rodzaje politycznych cykli koniunkturalnych.

System bankowy

System bankowy – banki centralne: na przykładzie NBP, FED, EBC; EBC a ESBC (referaty). Banki komercyjne i ich rola. Cele i zasady funkcjonowania instytucji bankowych (niezależność banków centralnych, wymiary niezależności, skutki i cele niezależności).

Wykaz literatury***A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):**

A.1. wykorzystywana podczas zajęć • J. Be• Literatura podstawowa:

- R. Milewski (red.), Elementarne zagadnienia ekonomii, Wyd. PWN, Warszawa 2005.
- R. Milewski, E. Kwiatkowski (red.), Podstawy ekonomii, Wyd. PWN, Warszawa 2006.
- J. W. Bossak, Systemy gospodarcze a globalna konkurencja, Wyd. SGH, Warszawa, 2006, str. 19-93.
- T. Kowalik, Współczesne systemy ekonomiczne. Powstawanie, ewolucja, kryzys, Wyd. WSPiZ, Warszawa, 2000.
- L. Balcerowicz, Wolność i rozwój. Ekonomia wolnego rynku, Wyd. Znak, Warszawa 1995; książka dostępna na: http://www.balcerowicz.pl/publikacje_index.html
- G. Kotodko, Od szoku do terapii. Ekonomia i polityka transformacji, Wyd. Poltext, Warszawa 1999; książka dostępna na: <http://tiger.edu.pl/onas/ksiazkiPDF.html>
- E. Osiewicz (red.), Przemiany we współczesnej gospodarce światowej, Wyd. PWE, Warszawa 2006 (rozdz. 11).

B. Literatura uzupełniająca

- S. Jankowski, C. Pietras, Podstawy ekonomii, OWPW, Warszawa 2002.
- S. Marciniak, Makro i Mikroekonomia. Podstawowe problemy, Wyd. PWN, Warszawa 2005.
- P. A. Samuelson, W. D. Nordhaus, Ekonomia t. 1 i 2, Warszawa 1995.
- D. Kamerschen, R. McKenzie, C. Nardinelli, Ekonomia, Gdańsk 1992.
- D. Begg, S. Fischer, R. Dornbusch, Makroekonomia, Wyd. PWE, Warszawa 2007.
- D. Begg, S. Fischer, R. Dornbusch, Mikroekonomia, Wyd. PWE, Warszawa 2007.
- W. Bień, Rynek papierów wartościowych, Wyd. Difin, Warszawa 1996.
- M. Blaug, Teoria ekonomii. Ujęcie retrospektywne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994.
- R. Barro, Makroekonomia, Wyd. PWE, Warszawa 1997.
- B. Belletante, Giełda. Jej funkcjonowanie i rola w życiu gospodarczym, Wyd. PWN, Warszawa 1996.
- H. Chołaj, Transformacja systemowa w Polsce. Szkice teoretyczne, Wyd. UMCS Lublin 1998.
- H. Chołaj, Dekada transformacji gospodarki polskiej, Wyd. Fundacja Innowacja, Warszawa 1999.
- H. Chołaj, Wstęp do teorii transformacji, Wyd. Fundacja Innowacja, Warszawa 2000.
- J. E. Stiglitz, Ekonomia sektora publicznego, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa, 2004.
- S. D. Levitt, S. J. Dubner, Freakonomia. Świat od podszewki, Wyd. Helion, Katowice 2006.
- B. Snowdon, H. Vane, P. Wyncarczyk, Współczesne nurty teorii makroekonomii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.
- B. Snowdon, H. Vane, Rozmowy z wybitnymi ekonomistami, Wyd. Bellona 2003.
- J. Socha, Rynek, giełda, inwestycje, Wyd. OLYMPUS, Warszawa 1998.
- J. Socha, Rynek papierów wartościowych w Polsce, Wyd. OLYMPUS, Warszawa 2003.
- J. Misala, Wymiana międzynarodowa i gospodarka światowa. Teoria i mechanizmy funkcjonowania, Wyd. SGH, Warszawa 2005.
- J. Misala, Współczesne teorie wymiany międzynarodowej i zagranicznej polityki ekonomicznej, Wyd. SGH, Warszawa 2001.
- W. Balicki, Miejsce wyjaśniania w ekonomii (w) J. Tarajkowski (red.), Wokół inflacji. Fetysz czy ograniczenie rozwoju, Wyd. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2002, s. 17-35.

	Efekty kształcenia	Sposoby weryfikacji	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
Efekty kształcenia	<p>Wiedza Ma podstawową wiedzę z zakresu nauki o polityce, jej umiejscowienia w obrębie obszarów i dziedzin nauk społecznych oraz występujących relacji między nimi. Potrafi opisywać różne sposoby politycznego myślenia, wyjaśniać zależności pomiędzy polityką a ekonomią, umie interpretować fakty i zjawiska ekonomiczne, wyjaśnia złożone zależności między nimi.</p> <p>Posiada podstawową wiedzę w zakresie dylematów współczesnej cywilizacji, związanych z podejmowanymi działaniami w obszarze struktur i instytucji politycznych i społecznych, a także ekonomicznych, prawnych i kulturowych. Opisuje i wyjaśnia fundamentalne dylematy życia ekonomicznego współczesnej cywilizacji, wyjaśnia i tłumaczy ekonomiczno-społeczne uwarunkowania decyzji w ramach polityki ekonomicznej państwa. Zna i rozróżnia formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości.</p> <p>Zna w podstawowym zakresie metodologię badań w naukach społecznych. Rozumie i wyjaśnia ogólną metodologię badań w zakresie zachowań społecznych w procesie gospodarowania.</p> <p>Objasnia podstawowe normy i reguły organizujące struktury oraz instytucje społeczne i polityczne. Iden-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kolokwium pisemne 	<p>K_W01 K_W02 K_W04</p>

<p>tyfikuje, charakteryzuje i przedstawia istotę zjawisk mikro i makroekonomicznych i tłumaczy ich występowanie w różnych systemach gospodarczych.</p>		
<p>Umiejętności Identyfikuje i interpretuje zachodzące zjawiska społeczne, polityczne, ekonomiczne, prawne i kulturowe w oparciu o posiadaną wiedzę ze szczególnym uwzględnieniem nauki o polityce w obszarze nauk społecznych. Analizuje i interpretuje podstawowe zjawiska i procesy ekonomiczne. Wykorzystuje posiadaną wiedzę do formułowania wniosków dotyczących rozwiązywania problemów życia społeczno-ekonomicznego.</p> <p>Potrafi identyfikować, planować i z użyciem metod projektowych proponować odpowiednie rozwiązania złożonych i nietypowych problemów w obszarze administracji publicznej oraz trzeciego sektora. W tym względzie wykorzystywać wiedzę do formułowania i rozwiązywania różnych nietypowych problemów z pogranicza polityki i ekonomii, dokonuje właściwego doboru źródeł oraz pochodzących z nich informacji, analizuje i weryfikuje zawartość tych informacji.</p> <p>Potrafi gromadzić, opracowywać oraz interpretować materiały źródłowe z zakresu nauki o polityce. W oparciu o nie analizuje związki między sferą polityki a ekonomii.</p> <p>Będąc świadomym potrzeby ustawicznego uzupełniania wiedzy i podnoszenia własnych umiejętności i kompetencji, potrafi ocenić wpływ sytuacji ekonomicznej, politycznej, prawnej i społecznej na podmioty i procesy w obszarze nauk społecznych. Potrafi samodzielnie organizować swoje uczenie się przez całe życie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kolokwium pisemne 	<p>K_U01 K_U02 K_U03 K_U05</p>
<p>Kompetencje społeczne</p> <p>Ma świadomość znaczenia nauk społecznych dla kształtowania więzi i postaw społecznych, co przejawia się w wyrażaniu krytycznej oceny posiadanej wiedzy</p> <p>Jest przygotowany do pracy (również pod względem przestrzegania zasad etyki zawodowej) w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej oraz w trzecim sektorze.</p> <p>Jest zdolny do zorientowania się na doprecyzowanie priorytetów zawodowych, służących realizacji określonego przez siebie lub innych zadania.</p> <p>Ma świadomość poznawczego i praktycznego wymiaru zastosowania wiedzy naukowej, w szczególności z zakresu administracji publicznej i rozwoju regionalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kolokwium pisemne 	<p>K_K01 K_K02 K_K03 K_K04</p>